

במדינה

(המשך מעמוד 7)

סר. הוא רביאמן במישחק סבלני מסוג זה. החיך חסר-הרגש לא מש משפתיו. **אקרה צעצועים.** מול אתגר זה התגלה פרס בכל חולשתו.

במשך שנות-ידור רדפה אחריו הטענה שהוא רביאמן בתככים פוליטיים, מאניפולטור ומושך בחוטים, "חתרן בלתי נלאה" כריברי יצחק רבין. בימים אלה מפרוץ פרס טענות אלה בהצלחה. מסתבר שהוא רחוק מלהצליח במלאכת התככים והמאניפולציות, הדרושה כדי להקים ממשלה בתנאים אלה.

כללי המישחק הם פשוטים בעיקרם. כדי להקים ממשלת-אחדות בראשותו, צריך פרס להוכיח לליכוד שהוא יכול להקים ממשלה גם בלעדיו. בהעדר יכולת כזאת, הוא דומה לשורד המאיים על הקופאי באקדח-צעצוע — כאשר הקופאי יודע זאת.

כמצב זה ניסה פרס באופן נואש למצוא שותפים לקואליציה מצומצמת. אך הוא לא העז להכניס לאקדחו את התחמושת היחידה שיכולה להיות לו: הנכונות להיזקק לקולות הרשימה המתקדמת ו/או רק"ח. ואילו הרתיים, שהפכו חיוניים לגביו, הצטרפו למישחק החתול והעכבר, כגוריי החולמים הלומדים מאמא-יליכוד.

מצע ומרור. ככל שנבר יאוש של פרס, כן מיהרה מיפלגתו לפשוט את מחלצותיה הרעיוניות. מעולם לא קרעה מיפלגה את מצעה במהירות כה רבה, זמן כה קצר אחרי הבחירות. לעצם פרס לעצמו, כאשר יוסף בורג דיבר, בצניעות האופיינית לו, על "מצע ומרור".

"אפילו החברים שלנו לא קראו את המצע", הרגיע יצחק נבון. "אתם היחידים שקראתם את מצע המערך" השלים יצחק רבין.

גם כשיחה עם ש"ס ניסו אנשי המערך להתגונן מפני החשד הנורא שהם רבקים, חס וחלילה, במצע שלהם. "המצע הזה הוא בלתי-יררלונוטי", אמרו, "לאור תוצאות הבחירות".

משמע: המצע הרעיוני של מיפלגה, הפונה אל המוני הבוחרים, רלוונטי רק עד לסגירת הקלפיות. פוליטיקאים רבים חושבים כך — אך רק מעטים מוכנים להודות בכך בפה מלא. בלי כושה (ראה מיסגרת).

כנא או וייצמן. סטריפטיזו זה לא יעזור למערך. אין לו תחמושת, והליכוד יודע זאת. בטכסיסים שונים הוא מושך את הזמן עד לגמר 21 הימים, הוא מוכן להמשיך בהם גם במשך 21 ימים נוספים, אם הנשיא יאריך את הזמן העומד לרשות פרס עד לגבול ההיתר החוקי.

ואז מה? המערך מקווה כי הנשיא, חיים הרצוג, ייכנס לתמונה ויפעיל את סמכותו המוסרית, כדי להכריח את הליכוד לנהוג בניגוד לאינטרס שלו. בחיים הפוליטיים, אין לכך סיכוי רב. אנשי-המערך משוכנעים כי שימרון פרס יקפוז, בסופו של דבר, על המציאה של רעיון הרוטציה, שהוצע עליידי המפד"ל. לפי רעיון זה, יכהן פרס במשך שנתיים כראש ממשלת-האחדות, תוך התחייבות מוקדמת למסור את התפקיד לשמיר בתום תקופה זו, לשנתיים הבאות.

להסדר אין בסיס חוקי, אך אין הוא סותר את החוק. אולם כאשר יסכים לכך פרס, הוא עלול להיווכח שגם ויתור זה לא יעזור לו — הליכוד פשוט יסרב לקבלו, מכיוון שהוא משוכנע שאין לפרס תחמושת נוספת.

כאשר ייאלץ הנשיא להטיל את התפקיד של הרכבת-הממשלה על שמיר, יקנה הליכוד את קולות הרתיים בכל מחיר שיירדשו. או יוכל להקים ממשלה של 60 קולות, בתוספת קולו המכריע של האיש שחגג השבוע את פריצת דרכו לכנסת: מאיר כהנא.

יתכן שלא יהיה צורך בכך. אנשי הליכוד משוכנעים כי נמצב כזה לא יתקש לרכוש גם את עור וייצמן, ובהו תסתים הפרשה.

מכל מצע המערך נותרו רק חמש מלים:

"שימרון פרס — ראש ממשלת ישראל"

גם התחיה רואגת לנתח הבשר הקואליציוני שלה, אבל לא בכל מחיר. אין ספק שקנאי התחיה ייצמדו לרעיון ההתפשטות הטריטוריאלית ו"הריסון" הפלסטינים בשטחים בכל מחיר. הם בפירוש מאמינים בדרך זאת, וגם חשים מחוייבות לבוחריהם. אחרת יפסידו את רובם המכריע לטובת מורשה וכך.

עמדת מורשה היא קיצונית עוד יותר, והם חותרים בגלוי לממשלה לאומנית-דתית צרה, בהנהגת הליכוד. חיים הרקומן אינו מתפשר. הרף בעיניו גבוה עם הפלג של פאג" במורשה.

תו המפד"ל קשובה היטב לקהל בוחריה. המנהיגים, הרף השינאה והתככים ההדדיים בניניהם, מודעים לאפשרות של בחירות מוקדמות בשלב זה או אחר של הקדנציה הנוכחית. אין ברצתם להפסיד בוחרים נוספים לימין הקיצוני.

ומהי הדרך הישראלית הקלאסית להשגת יעד זה? הוסכים בעצמם לימין קיצוני. הר"ד יוסף בורג עבר מהפך ניצי עצום בשבע השנים האחרונות, והצגת זכולון המר ויהודה בן מאיר כיונים היא בלעגת.

המושגים פשוט השתנו. מי שתומך רק בהתנחלויות ככל השטחים הכבושים, אבל מסתייג מאירגון הטרור היהודי ומרצח הפים מפשע, נחשב אצלנו רוףף שלום כרוני.

כל קואליציה שירכיב המערך, צרה או רחבה, מונעת כל התקדמות לקראת שלום, ועמדות המפד"ל מעירות על כך.

הדבר נכון ביתר-ישאת באשר לש"ס. שליחיו נמצאים עתה במצב ממש אידיאלי. הרב אליעזר מנחם שך והרב עובדיה יוסף מעדיפים את הליכוד מטעמים דתיים. ח"כ ש"ס וקהל בוחריהם מעדיפים את הליכוד גם — ואולי בעיקר — מטעמים לאומניים.

התוצאה היא אחת: ברצע זה מפגינים ארבעה הח"כים החדשים של ש"ס את מחוייבותם המוחלטת הן לרבנים הגדולים (מועצת חכמי-התורה) והרב הליטאי שך, הן לגבי ציבור בוחריהם, שרעיותו הפוליטית הן בין הליכוד לכך.

התירוץ והזילזול

ב אגודת-ישראל העניינים קצת יותר מסוככים. הרב מנחם פרוש, שהוא נץ, כפוף דווקא לרב היונייכביכול שך. לעומתו אברהם שפירא, שהוא הרבה יותר מתון, ומתגאה בקירבתו הפוליטית למערך, (המשך בעמוד 62)

לסגת ממדיניות ההתנחלויות, אלא להתפשר על כמה נקודות קטנות בנימוק של אליוז כספי. שר-הביטחון, משה ארנס, הודיע בפירוש מעל מירקע הטלוויזיה, שהמערך אינו מעלה כלל את נושא ההתיישבות "בלב חבוון". הסיבה לכך היא כפולה: פרס רוצה לרצות את הליכוד, אבל גם את המפד"ל וש"ס. המפגינים ניציות קיצונית לכל אורך המו"מ. ראשי הליכוד מגלים מחוייבות למרכזי המיפלגות שלהם, לעומת הניציות המקובלות שם.

אפילו הליברלים אינם מעזים — לעת-עמה — לסטות ולנהל משאומתן גלוי עם המערך. מפחד הבוחרים. בגידת הליברלים עשויה להתרחש בשלב מאוחר יותר, אם עצבני הרופפים-משוהו של פרס יעמדו לו ער אז.

ב"724.074 קולות. לכל הרשימות האחרות יש יותר מחוייבות לקהל הבוחרים, או לסמכות מוכרת אחרת. רק מיפלגת העבודה אטומה לחלוטין לרשתילב הציבור הקרוב אליה. כאותה שיטה אנטי-דמוקרטית עצמה, שבה הורכבה הרשימה לכנסת, מתנהלים הדברים גם היום.

במיסלגות האחרות פועל ה"עיקרון הבולט מאוד בפוליטיקה הישראלית בשנים האחרונות: קיים מעין הסכם בלתי-כתוב בין הנבחרים ובין הבורי חרים, הבוסה על הנציגים מינימום של מחוייבות, ומכ"י תיב קווים אדומים במו"מ. רק למיפלגת העבודה, תחת פרס, אין שום קווים כאלה. ניתן לסכם שהליכוד אינו מוכן

"ע"ד לא ראיתי פוליטיקאי המשקיע כמות כזאת של מאמצים מרוכזים כדי להצדיק את השם הרע שיצא לו" — הערה מפוכחת ואכזרית זאת כוונה השבוע במיסדרונות הכנסת כלפי יו"ר מיפלגת העבודה, שימרון פרס.

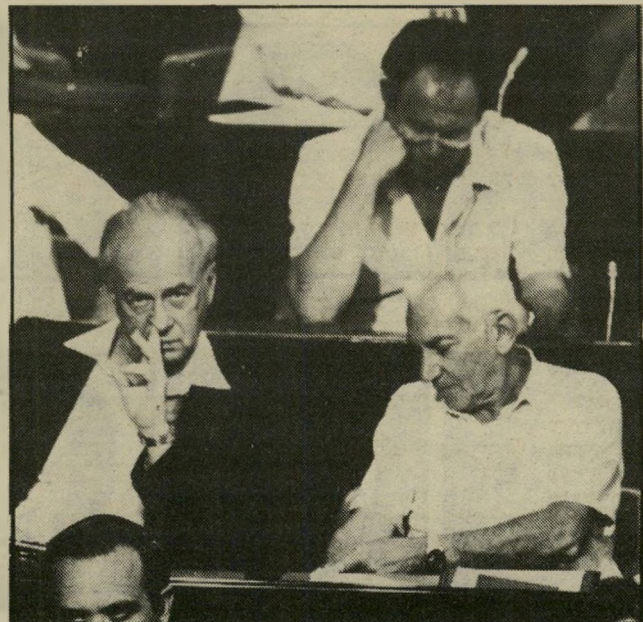
רק שלושה שבועות עברו מאז יום הבחירות לכנסת ה"11, ופרס כבר הצליח לבזבז חלק ניכר מהאשראי הציבורי שהוא רכש לעצמו בעמל מפרך. במשך שבע שנים ארוכות וקשות.

פרס, וצוות יועציו, הוכיח לציבור הרחב, ששום דבר אינו מעניין אותו, מלבד השילטון. הקביעה הנחרצת הזאת, כביכול, אינה טעונה הוכחות רבות. הכל יודעים שהיו"ר מגלה סימני חולשה, עבנות וחרדה, מתרפס בגלוי לפני עסקנים גדולים וקטנים. המאיישים את ציוותי המו"מ של הליכוד והרתיים.

מעבר לכל החישובים האישיים, והעובדה שהוא נושא על גבו מיטעון רב של שותפים מסוגם של יצחק נבון ויצחק רבין, אין מנוס מהקביעה שפרס קובע את הפרופיל הציבורי של המערך במשאומתן. הוא נושא באחריות אישית לעובדה, שהמערך — או ליתר דיוק, מיפלגת העבודה — הוא השותף היחיד במגעים הקואליציוניים, המפי גין קבלת-ועדה העדר מוחלט של אפס קצהו של עיקרון.

פרס מוכן לשתות את כל כוסות התרעלה שמזישים לו, ואת הנסכים הרתיים והלאומניים המוגשים בהן. **התנחלויות? בבקשה. עיבור יים? בוודאי. שיויון לרפורי מים ולקונסרוטיביים בתחום הדתי? מה פיתאום.**

שלא כדרכו מגלה פרס קוצר-רוח הולך וגובר כלפי כל מי שמערער על הטקטיקה, שנועדה להכתיר אותו כראש-ממשלה. "שימרון פרס, ראש ממשלת ישראל", בחמש מילים אלה מסתכם כל המסר האידאולוגי של הרשימה שזכתה לפני 24 ימים

ביום הראשון: גור, ברילב, רבין רק דבר אחד מעניין